

ENCYKLOPÉDIA JAZYKA PRE DETI

KEGA č. 023PU-4/2012

2012 – 2014

Anotácia originálnych výsledkov riešenia projektu

Projekt KEGA č. 023PU-4/2012 *Encyklopédia jazyka pre deti* bol riešený v rokoch 2012–2014 riešiteľským tímom na Katedre komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Riešenie projektu prinieslo originálne výsledky v podobe vytvorenia koncepcie, spracovania a publikovania *Encyklopédie jazyka pre deti*, prvej takto tematicky zameranej encyklopédie pre deti na Slovensku. Encyklopédia je využiteľná ako doplnujúci učebný zdroj slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní, a to buď priamo na vyučovaní slovenského jazyka, alebo v rámci komunikačných aktivít v školskom klube detí. Ďalšou oblasťou použitia encyklopédie je mimoškolské vzdelávanie detí v oblasti jazyka a komunikácie. Spôsob objasňovania jazykových pojmov v encyklopédii podporuje prirodzenú zvedavosť dieťaťa a aktívny prístup ku konštruovaniu nových poznatkov. Heslové state sú spracované so zámerom rozvíjať jazykové schopnosti a čitateľskú gramotnosť dieťaťa, stimulovať u dieťaťa kognitívne a metakognitívne procesy, ale takisto formovať pozitívny vzťah dieťaťa k materinskému a štátnemu jazyku i k ostatným jazykom a ich nositeľom. Východiskom spracovania hesiel encyklopédie sú výsledky didaktického výskumu riešiteľov projektu, ktoré boli publikované v troch monografiách, dvoch odborných knižných publikáciách a v dvoch desiatkach vedeckých a odborných prác. Výsledky riešenia projektu boli prezentované na viacerých domácich a zahraničných vedeckých konferenciách a stretli sa s pozitívnym ohlasom u odborníkov i učiteľov primárneho vzdelávania. Výsledky riešenia projektu a publikované výstupy sú využiteľné aj pri príprave budúcich učiteľov, ako aj pri ďalšom vzdelávaní učiteľov primárneho vzdelávania.

Výsledky za celé obdobie riešenia projektu

Pri stanovení cieľov projektu boli plánované tieto realizačné výstupy:

- Monografie (spracovanie konceptuálnych a didaktických východísk tvorby encyklopédie jazyka pre deti).
- Odborná knižná publikácia (teória a prax rozvíjania porozumenia vecného textu u žiaka primárnej školy).
- Vedecké štúdie a odborné články (spracovanie parciálnych teoretických a praktických otázok tvorby encyklopédie jazyka pre deti).
- Vedecký seminár (zorganizovanie vedeckého seminára k problematike rozvíjania jazykových a metajazykových schopností žiaka primárnej školy a ku koncepcii detskej encyklopédie jazyka).
- Tematické číslo vedeckého časopisu (príprava a vydanie tematicky zameraného čísla lingvodidaktického časopisu súvisiaceho s riešením grantového projektu).

- Publikácia *Encyklopédia jazyka pre deti* (spracovanie a vydanie encyklopédie jazyka pre deti).

Všetky ciele projektu a plánované realizačné výstupy boli splnené takto:

Realizoval sa výskum konceptuálnych a didaktických východísk tvorby encyklopédie jazyka pre deti v týchto tematických oblastiach:

- kognitívne aspekty vyučovania materinského jazyka v primárnej edukácii;
- kategórie znalostnej dimenzie kognitívnej taxonómie v kurikule slovenského jazyka v primárnej edukácii;
- vzťah jazykových a kognitívnych procesov v rozvíjaní porozumenia textu u žiaka primárnej školy;
- rozvíjanie recepčnej a produkčnej textovej kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku;
- vzťah čitateľskej a vizuálnej gramotnosti;
- interpretácia estetickej funkcie jazykových prostriedkov v umeleckom texte;
- detské prekonceptie jazykových a metajazykových pojmov.

Výsledky výskumu boli publikované v troch vedeckých monografiách, dvoch odborných knižných publikáciách, v dvoch desiatkach vedeckých a odborných prác. Výskum metodologických východísk tvorby encyklopédie jazyka pre deti bol prezentovaný na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách. Najvýznamnejšou prezentáciou projektu a zároveň jeho zahraničných uznaním bolo prijatie príspevkov dvoch riešiteľov (L. Liptáková, M. Klimovič) na medzinárodnú konferenciu *Literacies and effective learning and teaching for all* organizovanú International Association for the Improvement of Mother Tongue Education v Paríži v roku 2013.

V rámci vedeckej diskusie o tvorbe jazykovej encyklopédie pre deti a v rámci prezentácie výsledkov riešenia projektu bol zorganizovaný vedecký seminár s medzinárodnou účasťou *Jazykové a metajazykové schopnosti dieťaťa*, ktorý sa konal na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove 7. – 8. novembra 2013. Vedeckej hodnote a inšpiratívnosti seminára bolo vyslovené uznanie v prestížnom českom didaktickom časopise *Český jazyk a literatura*. Roč. 64, 2013/2014, č. 5, s. 256 – 257 (autor PhDr. L. Janovec, Ph.D.).

Výsledky vedeckej diskusie na vedeckom seminári a výsledky výskumu metodologických východísk tvorby encyklopédie jazyka pre deti boli publikované v špeciálnom, tematicky zameranom čísle vedeckého recenzovaného časopisu *O dieťati, jazyku, literatúre*, roč. I, 2013, č. 2, ktoré vyšlo s finančnou podporou projektu.

Riešiteľský kolektív v nadväznosti na výskum metodologických východísk tvorby encyklopédie jazyka pre deti vypracoval koncepciu *Encyklopédie jazyka pre deti*, kritériá výberu hesiel encyklopédie, vytvoril databázu heslových statí a vypracoval štruktúru heslovej state. Riešitelia spracovali heslá encyklopédie a tematicky ich usporiadali do 53 heslových statí v ôsmich tematických okruhoch. Súčasne bol vypracovaný grafický dizajn encyklopédie a k heslám boli vytvorené ilustrácie a mapy. V záverečnej etape projektu sa realizovalo konečné spracovanie a zosúladenie textovej a vizuálnej stránky encyklopédie. Po recenzentskom posúdení sa uskutočnila záverečná editácia textu a *Encyklopédia jazyka pre deti* bola publikovaná.

Encyklopédia jazyka pre deti predstavuje zdroj na osvojovanie si jazykových a metajazykových znalostí, na rozvíjanie jazykového vedomia a na rozvíjanie kognitívnych a metakognitívnych schopností dieťaťa mladšieho školského veku. Encyklopédia bude ponúknutá školskej praxi ako doplnujúci zdroj vyučovania slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní. Zároveň doplní ponuku pôvodných detských encyklopédií o prvú takto tematicky

zameranú detskú encyklopédiu na Slovensku a môže slúžiť ako nástroj rozvíjania čitateľskej gramotnosti dieťaťa vo vzťahu k lineárnemu i nelineárnemu vecnému textu.

Výskumné riešenie problematiky encyklopédie jazyka pre deti a publikačné výstupy projektu boli pozitívne hodnotené v podobe viacerých domácich a zahraničných ohlasov (prehľad ohlasov, ako aj všetkých konkrétnych výstupov projektu uvádzame nižšie). Pozitívne ohlasy, ale aj aplikácia výsledkov projektu už boli zaznamenané aj v edukačnej praxi základných škôl.

Riešiteľský kolektív

Vedúcou riešiteľkou projektu bola prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc., a zástupcom vedúcej riešiteľky projektu PaedDr. Martin Klimovič, PhD.

Riešiteľský kolektív bol v roku 2012 4-členný. Pozostával z troch členov Katedry komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty PU a z učiteľky primárnej školy (ukončenej doktorandky katedry) s týmto vedeckovýskumným profilom:

doc. PaedDr. Ľ. Liptáková, CSc. – výskum súčasného slovenského jazyka (najmä slovotvorba), vývinová lingvistika, lingvodidaktika;

PaedDr. M. Klimovič, PhD. – didaktika slovenského jazyka a slohu, tvorivé písanie;

Mgr. K. Vužňáková, PhD. – výskum súčasného slovenského jazyka (slovo tvorba, morfológia), vývinová lingvistika;

Mgr. D. Cibáková, PhD. – predprimárna a primárna edukácia, recepčná textová kompetencia žiaka.

V roku 2013 bol riešiteľský kolektív 7-členný. Od 1. 1. 2013 bol riešiteľský kolektív rozšírený o tri členky, ktoré svojou expertízou významne posilnili proces a kvalitu tvorby encyklopédie jazyka pre deti:

doc. PhDr. Ľuba Sičáková, CSc. – členka Katedry komunikačnej a literárnej výchovy PF PU; výskumné zameranie – lingvistika, lingvodidaktika; v rámci projektu sa venovala tvorbe hesiel encyklopédie so zameraním na zvukovú, pravopisnú, historickú a nárečovú stránku jazyka;

Mgr. Danka Lešková, PhD. – členka Katedry komunikačnej a literárnej výchovy PF PU; výskumné zameranie – literárna veda a didaktika literárnej výchovy; v rámci projektu sa venovala tvorbe hesiel encyklopédie so zameraním na estetickú funkciu jazyka a na jazykové špecifiká umeleckého textu;

Mgr. Iveta Drzewiecka, PhD. – členka Kabinetu výskumu detskej reči a kultúry PF PU; výskumné zameranie – estetika výtvarného umenia; v rámci projektu sa venovala tvorbe hesiel o grafike, ako aj praktickej tvorbe ilustrácií k heslám a celkovej grafickej úprave encyklopédie.

V roku 2014 tvorilo riešiteľský kolektív 8 členov. Riešiteľský tím bol od 1. 1. 2014 rozšírený o dennú doktorandku vedúcej projektu Mgr. Evu Krišťanovú, ktorá vo svojej dizertačnej práci rieši problematiku vzťahu jazykových znalostí a porozumenia vecného textu žiakom primárnej školy, ktorá úzko súvisí s koncepciou a s tvorbou hesiel Encyklopédie jazyka pre deti.

Medzinárodná spolupráca

V roku 2012 prebiehala najintenzívnejšia spolupráca s Katedrou českého jazyka Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe. Spolupráca spočívala vo výmene expertízy z riešenia tematicky podobných výskumných projektov. Partnerská katedra rieši projekt GA ČR P407/12/1830 „Vzťah kognitívnych štruktúr žiaka a štruktúr jazykového systému v procese edukácie českého jazyka“. Vedúca projektu KEGA doc. Liptáková absolvovala na PF UK v

Prahe výskumný pobyt a bola oponentkou čiastkového výstupu projektu partnerskej katedry, a to publikácie Hájková, E. et al., 2012. *Čeština ve škole 21. století. Výběrová komentovaná bibliografie*. Odborné diskusie k výskumnej problematike grantového projektu Encyklopédia jazyka pre deti prebiehali aj počas vedeckého a mobilného pobytu doc. PhDr. E. Hájkovej, CSc., na Katedre komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty PU.

V roku 2012 sa realizovala i spolupráca s Katedrou českého jazyka a literatury s didaktikou Pedagogickej fakulty Ostravskej univerzity, a to v podobe prezentácie výsledkov projektu Encyklopédia jazyka pre deti na vedeckej konferencii organizovanej týmto pracoviskom a v podobe recenzovania publikačných výstupov projektu (recenzentkou vedeckej monografie a odbornej knižnej publikácie ako výstupov projektu bola prof. PhDr. Jana Svobodová, CSc.).

V roku 2013 spočívala spolupráca na projekte Encyklopédia jazyka pre deti vo výmene expertízy v oblasti rozvíjania jazykových a metajazykových schopností žiaka primárnej školy a v oblasti tvorby encyklopédie pre deti, a to prostredníctvom vedeckého seminára k danej problematike, organizovaného v rámci projektu na PF PU v Prešove, na ktorom participovali všetky spolupracujúce inštitúcie: Univerzita Karlova v Prahe, Pedagogická fakulta; Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta; Ostravská univerzita v Ostrave, Pedagogická fakulta; Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta; program vedeckého seminára je dostupný na: <http://www.unipo.sk/pedagogicka-fakulta/katedry/kklv/aktuality>

Spolupráca sa v roku 2013 i v roku 2014 realizovala i formou publikácie vedeckých štúdií a odborných článkov spolupracujúcich kolegov vo vedeckom časopise *O dieťati, jazyku, literatúre*. Dve čísla časopisu – roč. I, 2013, č. 2 a roč. II, 2014, č. 1 – boli venované problematike grantového projektu a výstupom vedeckého seminára organizovaného v rámci projektu.

V roku 2014 spolupráca s partnerskými inštitúciami pokračovala v podobe výmeny expertízy týkajúcej sa jazykových schopností dieťaťa. Štyria kolegovia z Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe pod vedením doc. PhDr. E. Hájková, CSc., absolvovali 18. – 20. novembra 2014 pracovný pobyt na Katedre komunikačnej a literárnej výchovy PF PU. V rámci tohto pobytu sa uskutočnili konzultácie k projektu KEGA č. 023PU-4/2012 *Encyklopédia jazyka pre deti* a k projektu partnerskej fakulty GA ČR P407/12/1830 *Vztah kognitivních struktur žáka a struktur jazykového systému v procesu edukace českého jazyka*. Realizovala sa aj predbežná oponentúra publikácie Encyklopédia jazyka pre deti.

V závere roka 2014 sa realizovala aj plánovaná spolupráca pri recenzentskom posúdení knihy *Encyklopédia jazyka pre deti* a oponentskom posúdení projektu KEGA č. 023PU-4/2012 *Encyklopédia jazyka pre deti*. Oboch úloh sa zhostila doc. PhDr. Radana Metelková Svobodová, Ph.D., z Ostravskej univerzity v Ostrave, ktorá je expertkou v oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiaka v primárnom vzdelávaní.

Výstupy projektu v roku 2012

AAB – Vedecké monografie v domácich vydavateľstvách

LIPTÁKOVÁ, E., 2012. *Kognitívne aspekty vyučovania materinského jazyka v primárnej edukácii*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 135 s. ISBN 978-80-555-0643-2. Podiel na riešení projektu 100 %.

BAB – Odborné knižné publikácie

CIBÁKOVÁ, D., 2012. *Jazyk a kognícia v rozvíjaní porozumenia textu u žiaka primárnej školy*. Prešov: Prešovská univerzita. 235 s. ISBN 978-80-555-0605-0. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/elpub2/PF/Cibakova1/index.html>. Podiel na riešení projektu 100 %.

AFC – Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2012. Sloboda a zodpovednosť v jazykovo-komunikačnej edukácii žiaka primárnej školy. In: NOVÁK, Radomil, ed. *Slovo a obraz v komunikaci s deťmi: sloboda jazyka – jazyk svobody*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravskej univerzity, s. 104 – 111. ISBN 978-80-7464-173-2. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2012: Textová produkcia žiaka primárnej školy – predpoklady a implikácie In: NOVÁK, Radomil, ed. *Slovo a obraz v komunikaci s deťmi: sloboda jazyka – jazyk svobody*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravskej univerzity, s. 121 – 131. ISBN 978-80-7464-173-2. Podiel na riešení projektu 100 %.

AFD – Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2012. Podoby komplexnosti vo vyučovaní materinského jazyka v primárnej edukácii. In: PRÍDAVKOVÁ, Alena a Martin KLIMOVIČ, eds. *Komplexnosť a integrita v predprimárnej, primárnej a špeciálnej edukácii*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove, s. 380 – 385. ISBN 978-80-555-0664-7. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2012. Písanie naprieč kurikulumom In: PRÍDAVKOVÁ, Alena a Martin KLIMOVIČ, eds. *Komplexnosť a integrita v predprimárnej, primárnej a špeciálnej edukácii*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove, s. 367 – 371. ISBN 978-80-555-0664-7. Podiel na riešení projektu 100 %.

Výstupy projektu v roku 2013

Vedecký seminár s medzinárodnou účasťou *Jazykové a metajazykové schopnosti dieťaťa* organizovaný v dňoch 7. – 8. novembra 2013 na Pedagogickej fakulte PU. Podiel na riešení projektu 100 %. Program seminára je dostupný na: <http://www.unipo.sk/pedagogicka-fakulta/katedry/kklv/aktuality>

ohlas na vedecký seminár:

JANOVEC, L., 2014. Inspirativní setkání v Prešově. In: *Český jazyk a literatura*. Roč. 64, 2013/2014, č. 5, s. 256 – 257. ISSN 0009-0786.

Tematické číslo vedeckého recenzovaného časopisu *O dieťati, jazyku, literatúre*. Časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie. Roč. I, č. 2., 2013. ISSN 1339-3200. Podiel na riešení projektu 100 %. Webová stránka časopisu: www.unipo.sk/pedagogicka-fakulta/katedry/kklv/odjl.

AAB – Vedecké monografie v domácich vydavateľstvách

DRZEWIECKA, I., 2013. *Grafopoetika. K estetickým a poetologickým aspektom grafickej vizualizácie básnického textu*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 184 s. ISBN 978-80-555-0782-8. Podiel na riešení projektu 80 %.

LEŠKOVÁ, D., 2013. *Fikcia a história. K transformácii naratívov o Jánošíkovi*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 127 s. ISBN 978-80-555-0788-0. Podiel na riešení projektu 80 %.

ADF – Vedecké práce v ostatných domácich časopisoch

KLIMOVIČ, M., 2013. Teoretické a empirické východiská encyklopedického spracovania pojmov komunikačno-slohovej výchovy. In: *O dieťaťi, jazyku, literatúre*. Roč. I, č. 2, s. 61 – 75. ISSN 1339-3200. Podiel na riešení projektu 100 %.

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2013. O vzťahu a štruktúre implicitných a explicitných jazykových znalostí dieťaťa mladšieho školského veku. In: *O dieťaťi, jazyku, literatúre*. Roč. I, č. 2, s. 15 – 30. ISSN 1339-3200. Podiel na riešení projektu 100 %.

VUŽŇÁKOVÁ, K., 2013. Deminutíva v slovenčine z lingvisticko-didaktického aspektu. In: *O dieťaťi, jazyku, literatúre*. Roč. I, č. 2, s. 43 – 60. ISSN 1339-3200. Podiel na riešení projektu 100 %.

DRZEWIECKA, I., 2013. K teórii a praxi vizuálnej podoby šlabikárov a čítaniek v primárnej edukácii. In: *O dieťaťi, jazyku, literatúre*. Roč. I, č. 2, s. 31 – 42. ISSN 1339 3200. Podiel na riešení projektu 100 %.

AEC – Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch

KLIMOVIČ, M., 2013. Písané naratíva detí a ich miesto v primárnej škole. In: *Stylistika v kontextu historie a súčasnosti*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, s. 217 – 222. ISBN 978-80-210-6114-9. Podiel na riešení projektu 100 %.

BAB – Odborné knižné publikácie

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a D. CIBÁKOVÁ, 2013. *Edukačný model rozvíjania porozumenia textu v primárnom vzdelávaní*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2013. 84 s. ISBN 978-80-555-0980-8. Podiel na riešení projektu 100 %.

BDF – Odborné práce v ostatných domácich časopisoch

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a M. KLIMOVIČ, 2013. Encyklopédia jazyka pre deti – projekt rozvíjania jazykových schopností žiaka primárnej školy In: *NOTES*. Roč. 13, č. jeseň (2013), s. 3 – 6. ISSN 1336-1651. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2013. Ako učebnice slovenského jazyka (ne)pomáhajú rozvíjať naráciu. In: *Naša škola*, roč. XVI., 2012/2013, č. 5, s. 14 – 23. ISSN 1335-2733. Podiel na riešení projektu 100 %.

Výstupy projektu v roku 2014

ADE – Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch

KLIMOVIČ, M., 2014. Stimulation of narration: from examining preconceptions to education. In: *Journal of Preschool and Elementary School Education*. Vol. 3, Nr. 6, 2014, ISSN 2084-7998. (v tlači) Podiel na riešení projektu 100 %.

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a D. CIBÁKOVÁ, 2014. Stimulation of Children's Text Comprehension in Primary Education – On One Educational Strategy. In: *Journal of Preschool and Elementary School Education*. Vol. 3, Nr. 6, 2014, ISSN 2084-7998. (v tlači) Podiel na riešení projektu 100 %.

ADF – Vedecké práce v ostatných domácich časopisoch

SIČÁKOVÁ, Ľ., 2014. Onymia a jej fungovanie v školskej komunikácii. In: *O dieťaťi, jazyku, literatúre. Časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie*. Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove. Roč. II., 2014, č. 1, s. 44 – 58. ISSN 1339-3200. Podiel na riešení projektu 100 %.

AFD – Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2014. Potrebuje vyučovanie materinského jazyka pojem register? In: KESSELOVÁ, Jana, Mária IMRICHOVÁ a Martin OLOŠTIAK, eds. *Registre jazyka a jazykovedy (II). Na počesť Daniely Slančovej*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2014, s. 76 – 82. ISBN 978-80-555-1160-3. Podiel na riešení projektu 100 %. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kesselova4>

SIČÁKOVÁ, Ľ., 2014. Školská komunikácia a propriálna lexika. In: KESSELOVÁ, Jana, Mária IMRICHOVÁ a Martin OLOŠTIAK, eds. *Registre jazyka a jazykovedy (II). Na počesť Daniely Slančovej*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2014, s. 96 – 103. ISBN 978-80-555-1160-3. Podiel na riešení projektu 100 %. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kesselova4>

KLIMOVIČ, M., 2014. „Príbeh je dačo také ako rozprávka abo tak.” alebo Čo vedia 8-ročné deti o textovom modeli narácie. In: KESSELOVÁ, Jana, Mária IMRICHOVÁ a Martin OLOŠTIAK, eds. *Registre jazyka a jazykovedy. Na počesť Daniely Slančovej*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2014, s. 35 – 41. ISBN 978-80-555-1160-3. Podiel na riešení projektu 100 %. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kesselova4>

BAB – Odborné knižné publikácie

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a M. KLIMOVIČ, eds., 2014. *Encyklopédia jazyka pre deti*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 248 s. ISBN 978-80-555-1125-2. Podiel na riešení projektu 100 %.

BDF – Odborné práce v ostatných domácich časopisoch

CIBÁKOVÁ, D., 2014. Možnosti rozvíjania čitateľskej gramotnosti u žiakov primárnej školy. In: *O dieťati, jazyku, literatúre. Časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie*. Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove. Roč. II., 2014, č. 1, s. 44 – 58. ISSN 1339-3200. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2014. Po schodíkoch k príbehu (o podporovaní sebaregulácie žiaka pri tvorbe príbehového textu). In: *NOTES*, 2014 (v tlači). ISSN 1336-1651. Podiel na riešení projektu 100 %.

Prezentácia a popularizácia projektu

- Prezentácia a popularizácia projektu sa realizuje **na webovej stránke projektu** <http://indi.pf.unipo.sk> sekcia **Encyklopédia jazyka pre deti**.
- Popularizovanie projektu a overovanie tvorby hesiel encyklopédie členovia riešiteľského tímu realizovali na workshopoch v rámci Prešovskej detskej univerzity 2013 a 2014.
- Projekt bol prezentovaný na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách:

KMB – Prihlásené referáty na medzinárodných vedeckých konferenciách

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2012. Sloboda a zodpovednosť v jazykovej edukácii žiaka primárnej školy. – Svoboda jazyka – jazyk svobody. Mezinárodní konference pořádaná katedrou českého jazyka a literatury s didaktikou PF OU a Kabinetem literatury pro mládež, jazykové a literární komunikace PF OU 21. a 22. června 2012. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 2012. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2012: Textová produkcia žiaka primárnej školy – predpoklady a implikácie. – Svoboda jazyka – jazyk svobody. Mezinárodní konference pořádaná katedrou českého jazyka a literatury s didaktikou PF OU a Kabinetem literatury pro mládež, jazykové a literární

komunikace PF OU 21. a 22. června 2012. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravskej univerzity, 2012. Podiel na riešení projektu 100 %.

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2013. The Relation of Language and Cognitive Processes in the Development of Reading Literacy in Primary Education. – International Association for the Improvement of Mother Tongue Education. Ninth bi-annual conference. Paris, June 11-13 2013. Podiel na riešení projektu 100 %. Dostupné na:

<http://www.iaimte.com/conferencesregistration2013.asp>

KLIMOVIČ, M., 2013. The Stimulation of Narration by way of Wordless Comic Strips. – International Association for the Improvement of Mother Tongue Education. Ninth bi-annual conference. Paris, June 11-13 2013. Podiel na riešení projektu 100 %. Dostupné na:

<http://www.iaimte.com/conferencesregistration2013.asp>

KLIMOVIČ, M., 2013. Textová kompetencia najmenších pisateľov. Príspevok v rámci kolokvia Tvůrčí psaní a textová kompetence. Brno, Masarykova univerzita, 21. 6. 2013. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M.: Písané naratíva a ich miesto v primárnej škole. Príspevok v rámci konferencie *Stylistika v kontextu historie a súčasnosti*. Česká republika, Brno, Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 5. – 6. 2. 2013. Podiel na riešení projektu 100 %.

KNB – Prihlásené referáty na domácich vedeckých konferenciách

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a M. KLIMOVIČ, 2012. Encyklopédia jazyka pre deti – projekt rozvíjania jazykových schopností žiaka primárnej školy. – Inovácie v škole 2012. Konferencia Združenia Orava pre demokraciu vo vzdelávaní. Podbanské 19. – 21. 10. 2012. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2012. Písanie naprieč kurikulumom. – Komplexnosť a integrita v predprimárnej, primárnej a špeciálnej edukácii. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou konaná 20. – 21. septembra 2012. Prešov: Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. Podiel na riešení projektu 100 %.

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2012. Podoby komplexnosti vo vyučovaní materinského jazyka v primárnej edukácii. – Komplexnosť a integrita v predprimárnej, primárnej a špeciálnej edukácii. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou konaná 20. – 21. septembra 2012. Prešov: Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. Podiel na riešení projektu 100 %.

CIBÁKOVÁ, D., 2012. Jazyk a kognícia v rozvíjaní porozumenia textu u žiaka primárnej školy. – Komplexnosť a integrita v predprimárnej, primárnej a špeciálnej edukácii. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou konaná 20. – 21. septembra 2012. Prešov: Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2013. Po schodíkoch k príbehu. – Inovácie v škole 2013. Konferencia Združenia Orava pre demokraciu vo vzdelávaní. Podbanské 18. – 20. október 2013. Podiel na riešení projektu 100 %.

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2013. Potrebuje vyučovanie materinského jazyka pojem register? – Registre jazyka a jazykovedy. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou. Prešov: Prešovská univerzita, Filozofická fakulta, 16. – 17. 9. 2013. Podiel na riešení projektu 100 %.

KLIMOVIČ, M., 2013. „Príbeh je dačo také ako rozprávka abo tak.“ alebo Čo vedia 8-ročné deti o textovom modeli narácie. – Registre jazyka a jazykovedy. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou. Prešov: Prešovská univerzita, Filozofická fakulta, 16. – 17. 9. 2013. Podiel na riešení projektu 100 %.

SIČÁKOVÁ, Ľ., 2013. Školská komunikácia a propriálna lexika. – Registre jazyka a jazykovedy. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou. Prešov: Prešovská univerzita, Filozofická fakulta, 16. – 17. 9. 2013. Podiel na riešení projektu 100 %.

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a M. KLIMOVIČ, 2014. Čo učiť deti o materinskom jazyku? – Inovácie v škole 2014. Konferencia Združenia Orava pre demokraciu vo vzdelávaní. Podbanské 17. – 19. október 2014. Podiel na riešení projektu 100 %.

Ohlasy na publikačné výstupy projektu

Kognitívne aspekty vyučovania materinského jazyka v primárnej edukácii / Ľudmila Liptáková; [Recenzenti Jana Svobodová, Milan Ligoš]. - 1. vyd. - Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2012. - 134 s. - ISBN 978-80-555-0643-2. Podiel na riešení projektu 100 %.

[5] ČECHOVÁ, M., 2013. Současná slovenská lingvodidaktika. In: Český jazyk a literatura, ISSN 0009-0786. 2013, roč. 63, č. 5, s. 249.

[4] TOKÁR, M., 2013. Zobrazenie v maľovanom čítaní. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2013, s. 107. ISBN 978-80-555-0878-8.

[4] SVOBODOVÁ, J., METELKOVÁ SVOBODOVÁ, R., 2013. Úvahy nad rolí textu a kontextu při výuce mateřštiny. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2013, roč. 1, č. 2, s. 84.

[3] METELKOVÁ SVOBODOVÁ, R., 2013. Formování čtenářské gramotnosti v prostředí školy se zaměřením na žáky mladšího školního věku. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě. 257 s. ISBN 978-80-7464-451-1.

[2] SIČÁKOVÁ, Ľ., 2013. Životné jubileum docentky Ľudmily Liptákovej. In Slovenská reč: časopis pre výskum slovenského jazyka, ISSN 0037-6981. 2013, roč. 78, č. 3 – 4, s. 248.

[6] KRIŠTANOVÁ, E., 2013. Kognitívne aspekty vyučovania materinského jazyka v primárnej edukácii. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2013, roč. 1, č. 2, s. 101 – 105.

[4] VUŽŇÁKOVÁ, K., 2013. Deminutiva v slovenčine z lingvisticko-didaktického aspektu. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2013, roč. 1, č. 2, s. 58.

[4] KLIMOVIČ, M., 2013. Teoretické a empirické východiská encyklopedického spracovania pojmov komunikačno-slohovej výchovy. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2013, roč. 1, č. 2, s. 84.

[3] BABUŠOVÁ, G., 2014. Evoluce komunikačních činností v teorii a praxi. Praha: Univerzita Karlova. 200 s. ISBN 978-80-7290-774-8.

[5] PACOVSKÁ, J., 2014. Kognitivní přístup k didaktice mateřského jazyka – inspirace ze Slovenska. In: Didaktické studie. Roč. 6, 2014, č. 1, s. 171 – 178. ISSN 1804-1221.

[3] METELKOVÁ SVOBODOVÁ, R., 2014. K formování čtenářské gramotnosti žáků mladšího školního věku při výuce mateřštiny. In: Jazyk – literatura – komunikace. Elektronický recenzovaný časopis KČJL Univerzity Palackého Olomouc. Roč. 3, 2014, č. 1. 7 s. ISSN 1805-689X.

[4] KRIŠTANOVÁ, E., GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, Ľ., 2014. Možnosti optimalizácie didaktického spracovania slovtvorby v nižšom sekundárnom vzdelávaní. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2014, roč. 2, č. 1, s. 78.

Jazyk a kognícia v rozvíjaní porozumenia textu u žiaka primárnej školy [elektronický zdroj] / Dana Cibáková; [Recenzenti Ľudmila Liptáková, Jana Svobodová]. - 1. vyd. - Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2012. - online, 245 s. - ISBN 978-80-555-0605-0. Podiel na riešení projektu 100 %.

[5] HÁJKOVÁ, E. et al., 2012. Čeština ve škole 21. století - I.: přístupy - témata - zdroje (kritická analýza). Praha: Univerzita Karlova V Praze, Pedagogická fakulta, 2012, s. 149 – 150. ISBN 978-80-7290-616-1.

Grafopoetika. K estetickým a poetologickým aspektom grafickej vizualizácie básnického textu / Iveta Drzewiecka; Recenzenti Svatava Urbanová, Michal Tokár. - 1. vyd. - Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2013. - 183 s. - ISBN 978-80-555-0782-8. Podiel na riešení projektu 80 %.

[4] TOKÁR, M., 2013. Zobrazenie v maľovanom čítaní. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2013, s. 108. ISBN 978-80-555-0878-8.

[6] TOKÁR, M., 2013. Grafopoetika. K estetickým a poetologickým aspektom grafickej vizualizácie básnického textu. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2013, roč. 1, č. 1, s. 115 – 118.

Fikcia a história: k transformácii naratívov o Jánošíkovi / Danka Lešková; Recenzenti Svatava Urbanová, Zuzana Stanislavová. - 1. vyd. - Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2013. - 127 s. - ISBN 978-80-555-0788-0. Podiel na riešení projektu 80 %.

[6] HLEBOVÁ, B., 2013. Fikcia a história. K transformácii naratívov o Jánošíkovi. In: O dieťati, jazyku, literatúre: časopis pre otázky rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie, ISSN 1339-3200. 2013, roč. 1, č. 1, s. 119 – 122.

[6] SLIACKY, O., 2014. Generačné činy a generačné prísluby: reflexia odbornej literatúry pre deti a mládež v roku 2013. In: Bibiana: revue o umení pre deti a mládež, ISSN 1335-7263. 2014, roč. 21, č. 2, s. 21.

[3] URBANOVÁ, S., 2014. Folklor a literatura – inspirace a filiace. In: Valašsko – historie a kultura. Ostravská univerzita v Ostravě a Valašské muzeum v přírodě: Ostrava a Rožnov pod Radhoštěm, 2014. ISBN 978-80-7464-499-3.

